

IVANA VIDIC (1857–1900), UČITELJICA

Rodila se je 24. junija 1857 v Ljubljani. Oče Josip je bil uradnik na magistratu. Osnovno šolo je obiskovala pri uršulinkah. V prvi razred je stopila leta 1863. V prvih treh razredih je bila posebej pohvaljena, po letu 1869 pa je imela prav dober uspeh. Žensko učiteljsko v Ljubljani je končala leta 1877, zrelostni izpit pa je opravila 25. junija 1877.

Prvo službo je dobila v Metliki, nastopila jo je 23. decembra 1877. Poučevala je vse predmete v drugem razredu, vse predmete v ponavljalni šoli za deklice in ženska ročna dela v 2., 3. in 4. razredu, skupaj 28 ur na teden.¹ Na okrajni učiteljski skupščini za okraj Črnomelj je 21. avgusta 1879 skupaj z učiteljico Ivano Arko poročala o temi Kaj je iz gospodinjstva najbolj potrebnega za ondošno ljudstvo.² 8. julija 1880 je v Črnomlju na učiteljski skupščini skupaj z Ivano Arko in Marijo Sorič poročala o tem, kaj lahko učiteljice store na ljudskih šolah »za povzdigo kmetijstva sploh a posebno pa za vertnarstvo in pridelovanje zelenjave ne le teoretično, marveč tudi praktično«. ³ Strokovni izpit je opravila 25. oktobra 1880.

15. decembra 1885 je izšel razpis učiteljskih služb: »Na novoustanovljeni dvorazredni dekliški šoli na Vrhniki, dve službi za učiteljice, prva s 450 gold., druga pa s 400 gold. letne plače, za trdno ali začasno.«⁴ Prijavila se je na razpis.

V letnem poročilu metliške šole je zapisano, da je c. kr. okrajni šolski svet 30. dne decembra 1885 naznanil, da je kranjski deželni šolski svet »z dekretom z 19. dne decembra 1885 št. 2323 imenoval tukajšnjo učiteljico, gdč. Ivanko Vidic, stalnim učiteljicam na Vrhniki«.⁵

Istočasno je na Vrhniko prišla poučevat Ana Pour iz Moravč. Z njo sta skupaj stanovali v Gradišču št. 8, tj. v Tršarjevi hiši, po domače Pri Grogarju.⁶ Na Vrhniki je poučevala največkrat vse predmete v drugem dekliškem razredu po 22 ur in pol na teden. V šolskem letu 1897/98 je učila vse predmete v dveh oddelkih prvega razreda. Nekaj časa je poučevala tudi na ponavljalni šoli, s katero je bil povezan tudi kmetijski tečaj. Na njem je poučevala deklice o gojenju zelenjave in rož.⁷

Ime, starost in rojstveni kraj Name, Alter und Geburtsort	Službeni značaj Dienst- licher Charakter	Kraj, leto in dan Ort und Datum		Dosedanje službovanje Bisherige Dienstleistung		SedANJI prejemki Derzeitige Bezüge					Znanje in druge Sprach- sonst. Kennt
		zrelotne preizkušnje der Reifeprüfung	učne spesobnosti der Lehrfähig- keitsprüfung	začasno provisorisch	stalno definitiv	Glavinska plača, Stamm- gehalt	Opavilna oklada Functi- ons- zulage	Starostne oklade Dienstalters- zulagen	Stana- rina Quartier- geld	Osozna doklada Personal- zulage	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ivana Vidic, r. v. Ljub. Gani 24./6. 1854. + 25./12. 1900	uč. sej. ca	Ljub. Janez 25./6 1844	Ljub. Ga. na 25./10 1880	Metli. na	VRH vrh	1260 K	-	240 K	-	-	sl. st. ne. 190

105. Oseba popisnica Ivane Vidic, ZAL; VRH 48, Osnovna šola Janeza Mraka, šk. 4.

Sodelovala je na učiteljskih konferencah. Leta 1887 je za konferenco učiteljstva ljubljanske okolice, ki je bila 27. julija, pripravila poročilo o ovirah pri pouku in vzgoji. Isto temo sta imela tudi učitelja Frančišek Gale iz Šiške in Franc Kavčič iz Polja. Poročila pa tam ni prebrala, »ker sta uže omenjena poročevalca nalogo svojo vsestransko in temeljito rešila, oprosti se po konferencah imenovana zadnja poročevalka daljnega poročevanja«. ⁸

V napovedi okrajne učiteljske konference za ljubljansko okolico, ki je bila 29. julija 1892, je zapisano, da bo poročala s Frančiškom Schiffrerjem in Vilkom Jakličem o učiteljevem delovanju pred poukom in po pouku glede šolskega pouka in discipline. ⁹ Poročilo je prebral le Schiffrer, ker so sklenili »naj o vsakem predmetu le jeden poročaj«. ¹⁰

Na prvem občnem zboru Društva učiteljev in šolskih prijateljev za okolico ljubljansko, ki je bilo 4. maja 1899 v Ljubljani, je bila edina učiteljica, ki je bila izvoljena v odbor.

Bila je namestnica tajnika. ¹¹ Spomnili so se je tudi ob njeni smrti na zborovanju društva, ki je bilo 4. julija 1901 na Vrhniki. Ob 9. uri je bila za njo sveta maša s petjem, ki ga je vodil učitelj Fran Stojec. Nato so odšli s šolsko zastavo na pokopališče k novemu spomeniku, ki ga je Vidičevi postavilo društvo. Predsednik društva Josip Gregorin pa je opisal njeno delovanje v šoli in zunaj nje. Dejal je, da so jo »dičile jako lepe lastnosti. Ona je bila njej izročenim otročičem skromna mati in dobra učiteljica, in sam Bog ve, kolikim siromakom so delile njene roke obilnih darov od bornega zaslužka. Sama je bila skromna in varčna, zato ni ubožec zastoj potrkal na duri njenega stanovanja.« ¹²

Ko so na Vrhniki leta 1892 ustanovili žensko podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda, je bila Ivana Vidic med letom 1892 in 1894 odbornica. V letu 1892 je podružnica pripravila originalno predstavo, na kateri so zbrali 299 goldinarjev. ¹³

Leta 1897 so slovenske učiteljice ustanovile svoje društvo, ki se je zavzemalo za enakopravnost učiteljic, jih podpirati in izobraževati. Ivanka Vidic je bila vse do smrti leta 1900 zastopnica za ljubljansko okolico. Na občnem zboru, ki so ga imele 29. decembra 1900, je tajnica Janja Miklavčič v svojem poročilu o delu društva obžalovala izgubo »vrle in vnete sotrudnice Ivanke Vidic. Društvo je položilo na njeno rakev venec s trakovi in napisom: društvo učiteljic – svoji odbornici.«¹⁴

Na zborovanju 28. decembra 1901 pa je poročal, da je bilo društvo zastopano pri odkritju spomenika Ivanke Vidic, za katerega je prispevalo večjo vsoto.¹⁵

Njena prijateljica in sostanovalka Ana Pour je ob njeni smrti napisala krajši sestavek. Na kratko je začrtala njeno službeno pot. Posebej je omenila njeno skrb za učence in dobrodelnost. Omenila je tudi »obče nehvaležno Vrhniško prebivalstvo«.¹⁶

Ivana Vidic je umrla 25. decembra 1900. Pokopana je na Vrhniku.

Opombe:

- 1 Letno sporočilo čveterorazredne ljudske šole v Metliki koncem šolskega leta 1885–86. V Metliki, 1886, str. 6.
- 2 Dopisi in novice, Učiteljski tovariš (v nadaljevanju UT) 1879, str. 255.
- 3 Iz Černomlja. UT 1880, str. 207.
- 4 Razpisi učiteljskih služeb. UT 1885, str. 352.
- 5 Letno sporočilo čveterorazredne ljudske šole v Metliki koncem šolskega leta 1885–86. V Metliki, 1886, str. 4.
- 6 Polona Zalokar: Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo – II. Vrhniško Gradišče skozi stoletja. Vrhniški razgledi, leto 10. Vrhnika, 2009, str. 27.
- 7 Aleksandra Šerše: Vrhniška šola skozi čas (II. del.) Od sprejetja osnovnošolskega zakona do preloma stoletja, 1870–1900. Vrhniški razgledi 13, Vrhnika 2012, str. 93.
- 8 Matija Rant: Z Dobrove. UT 1887, str. 349.
- 9 Iz ljubljanske okolice. UT 1892, str. 189.
- 10 Jožef Novak: Iz Ljubljanske okolice. Popotnik 1892, str. 237.
- 11 Vestnik. UT 1899, str. 111.
- 12 Društveni vestnik. Kranjsko. UT 1901, str. 169.
- 13 Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda VII. V Ljubljani, 1893, str. 27.
- 14 Občni zbor »Društva slovenskih učiteljic«. UT 1901, str. 25.
- 15 Društveni vestnik. Kranjsko. UT 1902, str. 23.
- 16 Ana Pour: Z Vrhnike. (+ Ivanka Vidic). UT 1901, str. 16. Podpis: A. P.

čunstvo v ponavljavnej šoli; skupaj 24 ur na teden.

Ivanka Vidic, def. učiteljica, učila je do 23. decembra 1885 vse predmete v II. razredu, vse predmete v ponavlj. šoli za deklice in ženska ročna dela v II., III. in IV. razredu, skupaj 28 ur na teden. — Od 23. decembra do 15. dne julija učil je vse predmete v II. razredu umirovljeni učitelj **Vencelj Sturm**, skupaj 21 ur na teden.

Fran Schönbrunn, pomož. učitelj, učil je vse predmete v I. razredu, skupaj 22 ur na teden.

106. Ivanka Vidic v seznamu učiteljev v Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Metliki koncem šolskega leta 1885–86, Metlika 1886, str. 6.